نگاه

قضیه مرتضوی

شاپور اسماعیلیان
وکیل پایه یک دادگستری

● مصوبه اخیر هیات‌وزیران مبنی بر تفویض اختیارات و مسوولیت‌های وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در نصب و عزل مدیرعامل یا سرپرست سازمان تامین اجتماعی به معاون اول رییس‌جمهوری، در واقع آماده کردن تیری برای دو نشان بود: ۱- ابقای «سعید مرتضوی» به عنوان سرپرست سازمان تامین اجتماعی از سوی معاون اول رییس‌جمهوری که این تیر به نشان خورد و با وجود حکم بار دوم دیوان عدالت اداری به برکناری او، همچنان بر صندلی مسوولیت تامین اجتماعی باقی ماند. سازمانی که از بزرگ‌ترین و مهم‌ترین نهادهای مالی و اقتصادی کشور محسوب می‌شود. ۲- نشانه‌گیری دیگر، ایجاد مفر برای خنثی کردن طرح استیضاح وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی. زیرا که این‌بار مرتضوی از طرف معاون اول رییس‌جمهوری منصوب شده و از نظر قانون اساسی، معاون اول قابل استیضاح نیست. هر چند طرح استیضاح «شیخ‌الاسلامی» با محوریت «قانون‌ستیزی» در دستور کار نمایندگان مجلس قرار گرفته است. اما پرسش اساسی از منظر افکار عمومی این است چرا دولت برای گریز از اجرای حکم برکناری مرتضوی که از طرف هیات عمومی دیوان عدالت اداری صادر شده به گفته یکی از اعضای هیات‌رییسه مجلس «قانون را دور می‌زند» که این اقدام می‌تواند پیامدهای زیانباری برای جامعه داشته باشد؟ برای پاسخ به این پرسش، به نظر نگارنده ممکن است گزینه‌هایی مطرح یا در اذهان عمومی تداعی شود. اما قبل از بیان این گزینه‌ها، در ذهن نگارنده حقوقدان، عبارت «دور زدن قانون»، «نظریه قلب قانون» را تداعی می‌کند که انسان با توسل به این نظریه مطرح در حقوق بین‌الملل خصوصی و دارای مفهوم عام و فراگیر در حقوق داخلی، ضمن استفاده از یک وسیله قانونی، خود را از قید قانون الزامی دیگر خلاص می‌کند. به عنوان مثال در حقوق بین‌الملل خصوصی، شخصی که تابعیت کشوری را دارد که در آن طلاق ممنوع است تابعیت کشوری را قبول می‌کند که طلاق در آنجا مجاز است و پس از طلاق زوجه خود دوباره به تابعیت کشور خود در می‌آید! یا در حقوق داخلی کشور ما به عنوان نمونه، بیع شرط در بسیاری موارد وسیله تقلب اشخاص نسبت به قانون تحریم ربا بوده است که به هر حال برای مقابله با این ترفند راهکارهای حقوقی مورد بحث قرار گرفته است. اما آیا مصوبه اول بهمن هیات وزیران در تفویض اختیار وزیر مربوطه در مورد نصب یا عزل مدیرعامل سازمان تامین اجتماعی به معاون اول رییس‌جمهوری به منظور خنثی کردن حکم دیوان عدالت اداری نبوده است و به سخن دیگر نوعی بازی با قانون در حقوق داخلی تلقی نمی‌شود؟ به راستی مرتضوی چرا باید برای دولت آنچنان اهمیت داشته باشد که برای ابقای وی در یک نهاد عظیم مالی و اقتصادی کشور احکام قضایی برکناری برای دومین‌بار «دور زده شود»؟ آیا حمایت از مرتضوی برگرفته از الگوی رفتاری احمدی‌نژاد است که بر هر تصمیمی پافشاری می‌کند یا به نوعی چنین رفتاری تاکید مجدد دولت بر برتری قوه مجریه نسبت به قوای دیگر دارد؟ یا اساسا «مصالحی» وجود دارد که ادامه مدیریت این شخص را برای دولت توجیه می‌کند؟ آیا رمزگشایی از این رفتار در وقت و فرصت دیگر باز مشکل خواهد بود؟

دیپلماسی

ایران؛ چالش دولت جدید نتانیاهو

● **ایسنا:** نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی با تکرار ادعاهای غرب مبنی بر نظامی بودن برنامه هسته‌ای ایران گفت که جلوگیری از یک ایران مسلح به سلاح هسته‌ای چالش اصلی دولتی است که وی قصد دارد تشکیل دهد. «بنیامین نتانیاهو» روز گذشته در مقر انتخاباتی حزب لیکود که روز گذشته پیروز انتخابات پارلمانی رژیم صهیونیستی بود مدعی شد: اولین چالش جلوگیری از دستیابی ایران به تسلیحات هسته‌ای است. به گزارش رویترز، نخست‌وزیر رژیم صهیونیستی مدعی است که برنامه هسته‌ای ایران تهدیدی برای این رژیم محسوب می‌شود و بارها تهران را تهدید به اتخاذ اقدام نظامی علیه تاسیسات هسته‌ای‌اش کرده است. این در حالی است که این رژیم تنها دارنده تسلیحات هسته‌ای در خاورمیانه محسوب می‌شود. ایران بارها بر صلح‌آمیز بودن برنامه هسته‌ای‌اش تاکید کرده و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در گزارشات متعدد خود به منحرف نشدن فعالیت‌های هسته‌ای ایران به سمت تسلیحاتی شدن اذعان داشته است.

دستگیری شهروند اسلواکی در ایران به دلیل جاسوسی

● **مهر:** وزارت خارجه اسلواکی مدعی شد: یک شهروند این کشور به اتهام جاسوسی برای سازمان اطلاعات آمریکا (سی‌آی ای) در ایران بازداشت شده است. رسانه‌های اسلواکی اعلام کردند که این فرد «متی فالوک» ۲۶سال سن دارد و در تابستان گذشته برای کار در بخش ارتباطات به ایران سفر کرده بود. بر اساس مستندی که هفته گذشته از تلویزیون ایران پخش شد، عکس‌هایی از این فرد در خیابان‌ها و هتل‌های تهران پخش شد، وی پس از چند ماه تحت نظر قرار داشتن در آگوست ۲۰۱۲ بازداشت شد. شنیده شده که اسلواکی، جاسوسی تبعه خود در ایران را تکذیب کرده و از تهران خواسته تا درباره اتهام‌های وارده توضیح دهد.

گفت‌وگو با «غلامرضا تاجگردون»

پرونده استانداری نه پرونده بیمه

نایب‌رییس کمیسیون برنامه‌وبودجه از اعداد و ارقام گزارش تفریغ، اظهار بی‌اطلاعی می‌کند. البته گزارش تفریغ به دستش رسیده اما به «شرق» می‌گوید: «مگر شما همه کتاب‌هایتان را خوانده‌اید که من همه گزارش‌ها را بخوانم.» درباره پرونده بیمه هم تاکید دارد که «بهتر است از عنوان استانداری در این پرونده فراموش نشود، بی‌جهت اسم این پرونده به نام بیمه خورده، چرا که تخلفات استانداری بیش از بیمه بوده است.» «غلامرضا تاجگردون» در گفت‌وگوی کوتاه خود با «شرق» همچنین درباره اجرای طرح‌های اخیر دولت و مجلس برای رسیدگی به دهک‌های پایین جامعه در قالب ارایه کارت الکترونیک اظهارنظر کرده است.

فکر می‌کنید صدور کارت اعتباری الکترونیک برای شهروندان کم‌درآمد کار منطقی است؟

به هر شکل خیلی‌ها الان تحت فشارند. زندگی شان به سختی می‌گذرد و اموراتشان به دشواری می‌چرخد. البته این طرح مسکنی برای دردهای کنونی مردم است و نمی‌تواند در بلندمدت ادامه پیدا کند. بنا بر این کارت الکترونیک به واسطه تحریم و مشکلات اقتصادی حرف بیجایی نیست.

آیا واقعا مشکلات اقتصادی ما ریشه در تحریم‌ها دارد؟

نه ریشه در تحریم ندارد اما مردم را باید یکجور تامین کرد. یا پول نقدی یا کالا. ما با پیشنهاد ارایه کالا به مردم موافقیم. شروع مشکلات اقتصادی با تحریم بوده اما بی‌تدبیری به این وضع سرعت بخشیده و اثرات بدی هم گذاشته اما سهم مسایل داخلی و به‌ویژه ارز را بیشتر از مساله تحریم‌هامی‌بینم.

برای شما به عنوان یک اقتصاددان جای سوال نیست که چرا باید دوباره به سیستم کوپنی بازگردیم؟

من اسمش را کوپن نمی‌گذارم اما به هر شکل ما را به اینجا کشانده‌اند، چه از داخل و چه از خارج. وضعیت اقتصادی که امروز در آن قرار گرفته‌ایم خیلی هم قابل دفاع نیست. وقتی شعارهای بزرگ می‌دهیم گاهی از انجام امور کوچک باز می‌مانیم.

نماینده کمیسیون امنیت در بازدید از اوین اعلام کرده بود که ۱۵ نفر در بند مالی از منتسبان به دولت بودند، پیام این خبر برای شما به عنوان یک نماینده مجلس چیست؟

هر فردی در هر پست و مقامی که تخلف کند، باید روانه زندان شود. آنهایی هم که الان در زندان هستند، با پرونده سه هزار میلیارد و پرونده‌ای دیگرمرتبطند.

منظورتان از پرونده دیگر همان پرونده بیمه است؟

به بیمه معروف شده اما پای استانداری بیش از بیمه گیر است. سهم استانداری در این پرونده بر بیمه غالب است اما نمی‌دانم چرا این پرونده به پرونده مالی بیمه معروف شده است.

خب تحلیل‌تان از این چرایی چیست؟

به هر شکل استانداری دولتی‌تر است و بالطبع اسم کمتری هم از استانداری به میان خواهد آمد. فساد هر جا رشد کند باید با آن برخورد شود، وقتی حجم مدیران دولتی به ویژه در پرونده‌های اقتصادی در زندان‌های کشور زیاد شود، از فساد در دولت نشان دارد. خوشبختانه تا حالا قوه قضاییه ورود خوبی به این ماجرا داشته و این روند ادامه خواهد داشت.

از گزارش تفریغ خبر تازه‌ای دارید؟ هزینه‌های مربوط به تفریغ بودجه نسبت به دوره‌های پیش چه میزان رشد داشته؟

عدد تفریغ مشخص نیست. رییس دیوان محاسبات کشور باید بیاید و در مجلس گزارش تفریغ را بخواند. البته گزارش تفریغ در اختیار نمایندگان هم قرار گرفته اما نمی‌شود همه چیزها را خواند.

صالحی پیرامون مذاکره با ۱+۵ خبر داد

«قاهره» میزبان پیشنهادی ایران

شرق: گفته می‌شود زمان مذاکره ۱+۵ و ایران ۱۳ فوریه (۲۵ بهمن) است، اما هنوز مکان مذاکرات قطعی نیست، ولی دو گزینه محتمل و در حال مذاکره است. استانبول دوست قدیمی تهران که یک‌سالی است وارد روابط پردست‌اندازی با تهران شده و مصر اما موضع دیروز صالحی نشان داد که «استانبول» گزینه اول ایران نیست و به این ترتیب، شانس ترکیه به عنوان میزبان سنتی مذاکره هسته‌ای کشورمان با «۱+۵» کاهش یافته است. این در حالی است که پس از ۳۰ سال تیرگی در روابط، با پیروزی انقلاب فوریه رییس‌جمهوری این کشور، چهار ساعت در تهران حضور یافت تا ریاست اجلاس کشورهای غیرمتعهد را به تهران واگذار کند و هفته گذشته نیز «محمد مرسی» وزیر امور خارجه تهران را در کاخ ریاست‌جمهوری پذیرفت تا ۳۰ و اندی سال دست‌انداز تهران - قاهره به سمت روشنی پیش برود. تا آنجا که اکنون تهران پیشنهاد می‌دهد قاهره میزبان مذاکرات تهران و ۱+۵ باشد.

علی‌اکبر صالحی، وزیر امور خارجه روز گذشته اگرچه گفت زمان و مکان مذاکرات ایران و ۱+۵ هنوز قطعی نشده است، اما یادآوری کرد: «مصر در حال رایزنی با کشورهای ۱+۵ برای میزبانی این نشست است. آمریکا، انگلیس، روسیه، فرانسه، چین و آلمان کشورهای عضو گروه ۱+۵ هستند و دور قبل مذاکرات ایران و ۱+۵ ، ۳ ژوئن ۱۳ تیر در استانبول برگزار شده بود.» وزیر امور خارجه روز گذشته در حاشیه دولت در مورد مکان مذاکرات ۱+۵ گفت: «رایزنی‌هایی بین آقای جلیلی و خانم اشتون در حال انجام است و نامه‌نگاری‌ها انجام شده است. زمانی که در مصر بودم با هماهنگی که با شورایعالی امنیت ملی انجام گرفت، توصیه شد که نشست بعدی در قاهره برگزار شود و این موضوع با استقبال عزیزان ما در مصر روبه‌رو شد و مصر با ۱+۵ برای میزبانی این نشست رایزنی می‌کند. دبیرخانه شورایعالی امنیت ملی، زمان و مکان مذاکرات را در صورت قطعیت اعلام می‌کند.» پیش از این شبکه «پرس‌تی‌وی» به نقل از «خالد السعید عماره» رییس دفتر حافظ منافع مصر در تهران، اعلام کرده بود «ما آماده میزبانی مذاکرات هسته‌ای بین ایران و ۱+۵ در قاهره برای رسیدن به یک راه‌حل در مورد بحران فعلی بین دو طرف هستیم، البته اگر که اراده و خواستی برای ادامه مذاکرات باشد.» به گزارش «مهر»، «علی‌اکبر صالحی» درباره سفر رییس دولت به مصر به منظور شرکت در اجلاس همکاری کشورهای اسلامی گفت: «رییس‌جمهوری برای شرکت در این اجلاس به دعوت «محمد مرسی»، رییس‌جمهوری مصر به قاهره سفر می‌کند و در این اجلاس موضوعات مبتلابه در جهان اسلام مورد توجه قرار خواهد گرفت.»

احمدی‌نژاد ۱۸ و ۱۹ بهمن‌ماه به «قاهره» می‌رود؛ درست یک هفته قبل از زمان پیشنهادی زمان مذاکره ۱+۵ و ایران. قاهره با میزبانی شاه پس از پیروزی انقلاب اسلامی، از فهرست دوستان تهران و روابط دیپلماتیک حذف شد. ولی پس از ۳۳ سال رییس‌جمهوری ایران، برای شرکت در اجلاس سران سازمان همکاری‌های اسلامی عازم قاهره خواهد شد.

«صالحی» گفت: «سازمان همکاری اسلامی دارای ۵۷ کشور عضو است که همگی اسلامی هستند و ما در جهان اسلام مساله کم نداریم و متاسفانه اغلب مسایل و بحران‌های بین‌المللی عمدتا در کشورهای اسلامی وجود دارد.»

«وزیر امور خارجه» اضافه کرد: «بحث‌های مربوط به مالی، گروگانگیری در الجزایر، بحران سوریه و مسایل دیگری چون مسایل حاشیه‌ای مثل مسایل حقوق بشر موضوعات مهمی است که در این اجلاس مدنظر قرار خواهد گرفت و از این جهت این اجلاس، اجلاس مهمی قلمداد می‌شود.»

ادعای سخنگوی اشتون در مورد مذاکرات هسته‌ای

مهر: سخنگوی مسوول سیاست خارجی اروپا در حالی که ابراز امیدواری می‌کرد که مذاکرات هسته‌ای ایران و گروه ۱+۵ به‌زودی از سرگرفته شود، مدعی شد که ایران مقدمات آمادگی برای مذاکرات را پیچیده می‌کند. به گزارش «رویترز»، سخنگوی «کاترین اشتون» مسوول سیاست خارجی اروپا مدعی شد: ما در ماه دسامبر، تاریخ و مکان مذاکرات را پیشنهاد دادیم و اکنون تعجب می‌کنیم که ایران پیش‌شرط‌های جدیدی را برای مدالیته مذاکرات تعیین کرده، مثلا خواستار تغییر محل مذاکرات و تاخیر در پاسخ‌ها شده است. در همین حال وزیر امور خارجه روسیه نیز گفت: مطمئن است کشورهای عضو ۱+۵ که دنبال راه‌حلی از طریق مذاکرات برای حل موضوع هسته‌ای ایران هستند، مذاکرات جدیدی با تهران خواهند داشت، ولی توافق درباره مکان این مذاکرات هنوز صورت نگرفته است.

پاسخ «مطهری» به سخنگوی شورای نگهبان

شرق: اظهارات اخیر سخنگوی شورای نگهبان درباره مصوبه مجلس (ممنوعیت دوشغله‌ها) واکنش نمایندگان را برانگیخت و به صحن علنی مجلس کشیده شد تا هم از مصوبه مجلس و نمایندگان دفاع شود و هم به نوعی پاسخ سخنگوی شورای نگهبان داده شود.

«علی مطهری» در تذکری ضمن اینکه از هیات‌رییسه خواست به وظیفه قانونی خود در خصوص رعایت شأن مجلس عمل کنند خطاب به کدخدایی گفت که «به یاد داشته باشد که با رای همین مجلس عضو شورای نگهبان شدند.» به‌این مصوبه‌ای که این روزها دل‌نگرانی‌هایی را برای دوشغله‌ها ایجاد کرده، یک‌بار دیگر واکنش‌های لفظی ایجاد کرد. سخنگوی شورای نگهبان سه روز پیشتر، مصوبه مجلس برای ممنوعیت فعالیت دوشغله‌ها را مغایر با قانون اساسی و قواعد حاکم بر حقوق اداری دانسته و در عین حال از اعتراض برخی نمایندگان به آن خبر داده بود. او گفته بود: «ظاهرا نمایندگان محترم بعضا فراموش کرده‌اند که باید بر اساس عقل و اصول و قواعد شناخته‌شده حقوقی قانون وضع کنند نه احساسات و نگرش‌های شخصی.» جمله‌ای که با انتقاد مطهری نماینده اصولگرای مجلس نهم روبه‌رو شد و آن را توهین به مجلس تلقی کرد. این نماینده مجلس با استناد به ماده ۲۴ آیین‌نامه داخلی مجلس حفظ شأن و منزلت و اقتدار مجلس و دفاع از جایگاه حقوقی و قانونی نمایندگان را از وظایف هیات‌رییسه عنوان کرد و گفت: «سخنگوی محترم شورای نگهبان در اظهارنظری درباره مصوبه مجلس درخصوص ممنوعیت اشتغال به بیش از یک شغل جمله‌ای گفتند که توهین به مجلس تلقی می‌شود.» مجلسیان چند روز پیش طرح ممنوعیت اشتغال در بیش از یک شغل را به تصویب رسانده و به شورای نگهبان ارسال کردند تا در صورت تایید در قالب قانون اجرایی شود. اگرچه مصوبه مجلس شامل رییس و مدیران مجموع دستگاه‌ها و نهادها و همچنین دفاتر اسناد رسمی، سردفتران و مشاوران حقوقی اعم از دولتی و خصوصی می‌شود، اما با این حال در ماده۱۷ آن نمایندگان مجلس به حقوقدانان شورای نگهبان دو ماه فرصت دادند تا از سایر مشاغل خود در قوای سه‌گانه استعفا دهند، در غیر این صورت از عضویت در این شورا مستعفی‌شناخته‌می‌شوند.

سخنگوی شورای نگهبان: مصوبه مجلس برای ممنوعیت فعالیت دوشغله‌ها مغایر با قانون اساسی و قواعد حاکم بر حقوق اداری است

•••

علی مطهری: به یاد داشته باشید که با رای همین مجلس عضو شورای نگهبان شدید. هیات‌رییسه به وظیفه خود در مورد رعایت شأن مجلس عمل کند

در چنین شرایطی بود که سخنگوی شورای نگهبان چند روز بعد در گفت‌وگو با «فارس» با اشاره به تعیین مهلت در طرح مذکور برای کناره‌گیری اعضای دوشغله شورای نگهبان از یکی از مسوولیت‌هایشان متذکر شد: «هر گاه قانون ضمانت اجرایی یافت، ما هم تابع هستیم و به قانون احترام می‌گذاریم.» عضو حقوقدان شورای نگهبان با بیان این نظر که «مصوبه مجلس درباره ممنوعیت دوشغله بودن بسیار مغشوش است و ابهامات متعددی دارد و به نظر می‌رسد در تصویب آن کمتر به اصول و قواعد حقوقی توجه شده است» رویکرد تولید انبوه قانون را مفید ندانست و گفت: «به اندازه کافی راه برای دور زدن برخی از این قوانین وجود دارد و بنابراین بیش از تولید انبوه قانون، داشتن اراده برای تامین منافع ملی مهم است.» چند روز پس از اظهارنظر شورای نگهبان مطهری به آن اظهارات انتقاد کرده و با بیان اینکه «شاید اظهارات کدخدایی سهوی بوده است.» افزوده «با اینکه من آقای کدخدایی را فرد معقول و معتقدی می‌دانم و ایشان از دوستان قدیم بنده هستند اما به نظر می‌رسد خود ایشان بر اساس احساسات اظهارنظر کردند و شاید هم چون این مصوبه شامل اعضای حقوقدان شورای نگهبان هم می‌شد برآشفته شدند ولی به یاد داشته باشند که با رای همین مجلس عضو شورای نگهبان شدند.» این در حالی است که سخنگوی شورای نگهبان در همان روز در پاسخ به این پرسش که مصوبه مجلس برای ممنوعیت فعالیت دوشغله‌ها دقیقا مغایر با کدام اصول از قانون اساسی است، با بیان اینکه «شورای نگهبان، پس از بررسی مصوبه، نظر تفصیلی خود را در این زمینه اعلام خواهد کرد» تصریح کرد: «روح کلی حاکم بر این مصوبه با اصل ۱۴۱ قانون اساسی مغایرت دارد و به حقوق خصوصی افراد هم که در فصل سوم مورد تاکید قرار گرفته، تعرض شده است.» کدخدایی ادامه داد: «عجیب است که مجلس در فضای موجود طرحی را تصویب کرده که خیلی امر ضروری نبوده در حالی که مسایل مهمی در کشور وجود دارد. معلوم نیست منظور از این مصوبه منع استفاده از تجارب اشخاص یا جلوگیری از سوءاستفاده‌هاست که خود نمایندگان بهتر می‌دانند که راهکارهای دیگری دارد و همه چیز در تصویب قانون خلاصه نمی‌شود.» اکنون باید منتظر ماند و دید که آیا هیات‌رییسه مجلس پاسخی برای تذکر مطهری دارند و اینکه آیا شورای نگهبان به اظهارات مطهری به صورت لفظی پاسخ خواهد داد یا این که با بررسی مصوبه مجلس، این موضوع وارد فاز جدیدی می‌شود.

الو شرق ۸۸۹۸۶۸۳۸

sharghline@sharghdaily.ir

پیامک: ۳۰۰۰۴۶۹۹

● **متکدیان؛ همه‌جا:** چرا شهرداری یا سازمان بهزیستی مانند سال‌های گذشته متکدیان را جمع‌آوری و ساماندهی نمی‌کنند؟ لطفا این پیام را منعکس کنید بلکه مورد توجه و رسیدگی قرار گیرد، چون این روزه متکدیان در همه‌جا دیده می‌شوند. چندی پیش کسی تعریف می‌کرد پس از پارک کردن ماشین، دستی به سوی خود دراز شده دید و تعجب کرده بود که گدا از کجا وارد پارکینگ شده است.

سهراب درویشی

● **شارژ کپسول‌ها:** تاریخ اعتبار برخی از کپسول‌های آتش‌نشانی در واگن‌های مترو گذشته است. از مسوولان ذی‌ربط تقاضا داریم نسبت به شارژ کپسول‌ها اقدام کنند

حمید قندالی از تهران

● **زوج‌های جوان صبور باشند** برخی از زوج‌های جوان به‌جای اینکه در برابر مشکلات صبور باشند و خویشتن‌داری کنند، سر ناسازگاری دارند و بهانه می‌گیرند و برای رهایی از مشکلات به جای مراجعه به مراکز مشاوره یا گفت‌وگو با اعضای خانواده، به دادگاه‌های خانواده مراجعه و تنها راه مبارزه با مشکلات را طلاق، می‌پندارند. در حالی که با صبر و حوصله و همفکری بیشتر می‌توانند مشکلات را مرتفع کنند.

علی. ف از تهران

● **نظارت کجاست؟** نبود نظارت بر واحدهای صنفی باعث شده تعمیرکاران خارج از نرخ‌های مصوب از مردم پول بگیرند. به‌عنوان نمونه برای تعویض روغن موتوسیکلت که فقط یک‌لیتر روغن می‌خواهد، هشت‌هزار تومان می‌گیرند. آیا دریافت چنین وجهی عادلانه است؟ با توجه به اینکه موتوسیکلت‌داران همه پولدار نیستند!

سعید جنگروی از تهران

● **مرگ زودرس!** استنشاق در هوای آلوده که موجب مرگ زودرس می‌شود و در دستگاه تنفسی اختلال ایجاد می‌کند، نباید مسوولان را وادار به رسیدگی فوری به این موضوع کند؟ امیدوارم هرچه سریع‌تر برای رفع مشکل آلودگی هوای تهران موثرترین و ارزان‌ترین راه درمان آن هم توسط کارشناسان بررسی و ارایه شود.

علیرضا بادامی از تهران

● **آلودگی هوا و سردردهای میگرنی:** آلودگی هوای تهران موجب شده بسیاری از مردم دچار سردردهای میگرنی و عصبی شوند. مسوولان نباید فقط نظاره‌گر آلودگی هوا باشند. بلکه باید برای رفع نگرانی مردم چاره‌اندیشی کنند.

محمدحسن شیرخدا از تهران